

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ У СУЧАСНОМУ ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Міняйло А. В.

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

Науковий керівник:

Меркулова Н. В.

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь, Україна

Анотація: У статті розкрито проблему специфіки професійної діяльності вихователя у сучасному дошкільному навчальному закладі; проаналізовано професійні якості вихователя сучасного дошкільного навчального закладу; схарактеризовано сутність та зміст професійної діяльності вихователя у сучасному дошкільному навчальному закладі; теоретично обґрунтовано індивідуальний підхід в процесі формування та розвитку професійної компетентності вихователя.

Ключові слова: вихователь, специфіка, інтерактивні методи, компетентність, розвиток.

Minyailo A. Specificity of professional activity of the educator in a modern preschool educational institution.

Summary. The article deals with the problem of the specifics of the professional activity of the educator in a modern preschool educational institution; the professional qualities of the educator of a modern preschool educational institution are analyzed; The essence and content of the professional activity of the educator in the modern preschool educational institution are characterized; The

theoretically grounded individual approach in the process of formation and development of professional competence of the educator.

Key words: educator, specificity, interactive methods, competence, development.

Актуальність. Реалізація сучасним дошкільним навчальним закладом освітніх стандартів вимагає творчих пошуків, пов'язаних із подальшим розвитком педагогічної науки. Основним у цьому відношенні стає створення нових проектів, розкриття внутрішніх зв'язків, які існують між навчанням і відповідним характером розвитку особистості. Одним із визначальних чинників забезпечення всебічного розвитку дитини є формування змісту виховання з урахуванням вимог часу і тенденцій суспільного розвитку.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Особливості специфіки професійної діяльності вихователя у сучасному дошкільному навчальному закладі схарактеризовано в наукових розвідках Н. М. Горопахи, Н. В. Гузій, Н. Ф. Денисенко, І. М. Дичківської, С. Г. Карпенчук, А. І. Кузьмінського, В. І. Лозової, О. Я. Новак, В. Л. Омеляненко, О. І. Пометун, Т. І. Поніманської, Т. М. Степанової, Г. В. Троцко, М. М. Фіцули, В. В. Ягупова та ін.

Мета статті – проаналізувати та обґрунтувати специфіку професійної діяльності вихователя у сучасному дошкільному навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. У ході теоретичної рефлексії наукової літератури підсумовано, що багато якостей особистості формуються та розвиваються в дитячому садку під впливом глибоко продуманого, цілеспрямованого, раціонально організованого навчально-виховного процесу. Зазначимо, що на певному етапі становлення дитини її навчання та виховання здійснюється в більшій мірі завдяки взаємодії з вихователем. Досліджуючи специфіку фахової діяльності вихователя підкреслимо, що основне завдання вихователя полягає в тому, щоб сприяти психологічному, моральному, розумовому, фізичному розвитку дитини.

Педагогічний процес у сучасному дошкільному навчальному закладі

підпорядкований особливим закономірностям, тому саме цей педагогічний аспект доцільно брати до уваги й у процесі підготовки вихователів до інноваційної діяльності в дитячому садку. Унаслідок усебічного вивчення наукової літератури диференційовано основні закономірності педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі: органічна єдність навчання, виховання, розвитку; змістова, організаційна та операційно-технологічна цілісність; динамічність; взаємозалежність досягнутого рівня розвитку дитини від спадковості, навчально-розвивального середовища; єдність внутрішніх та зовнішніх мотивів; взаємозв'язок чуттєвого, логічного і практичного.

Видатний вітчизняний педагог В. О. Сухомлинський також глибоко вивчав питання гуманістичного виховання. Ідеї вченого щодо людяності та громадянськості в педагогіці виявилися ґрунтовними та важливими в умовах сучасності. За висловом В. О. Сухомлинського, основою успіху вихователя є духовне багатство та щедрість його душі, вихованість почуттів та високий рівень загальної культури, уміння глибоко оцінювати сутність педагогічного процесу [3].

Слушну думку висловлює О. А. Бартків, зауважуючи, що моральна культура вихователя є найголовнішою передумовою не лише оволодіння педагогічною майстерністю, але й загального професійного самовдосконалення. Науковець підкреслює, що зростання моральної культури вихователя сприяє його чинному відношенню не тільки до об'єктів, які мають соціально-культурний зміст, але й до наукових знань, котрі містять безцінні надбання соціокультурного досвіду людства [1, с. 72].

У руслі порушеної проблеми на окрему увагу заслуговують елементи системи моральних цінностей виховання, які вихователі розвивають у дошкільників. У цьому контексті В. В. Ягупов виокремив такі елементи системи моральних цінностей виховання:

- абсолютно вічні, які мають універсальне значення та загальнолюдський характер (доброта, гідність, чесність, мудрість, краса,

справедливість);

- національні, які є значущими для народу (патріотизм, почуття національної гідності, історична пам'ять);

- сімейні, які характеризують особисте життя дитини, визначають відповідні риси її характеру, особливості культури поведінки [4].

Підкреслимо, що основою культури особистості є загальнолюдські цілі та цінності, а також відповідні способи їх сприйняття та досягнення. Так, культура поведінки сприймається та відтворюється кожною дитиною індивідуально.

У ході наукового пошуку з'ясовано, що культура поведінки визначає рівень опанування вихованцем морального досвіду суспільства та здатність дотримуватися моральних цінностей. Доцільно зазначити, що з огляду на моральне виховання роблять висновок з поведінки дітей.

Провідною ланкою в системі виховання дошкільників у сучасному дошкільному навчальному закладі є робота у різновіковій групі. Аналіз педагогічних праць, практичні спостереження доводять, що планування у різновіковій групі ґрунтується на тих самих принципах, що і в одновіковій. Так, під час роботи в різновіковій групі необхідно поєднувати спільні ігри, спостереження, художню працю молодших та старших за віком дітей. На нашу думку, особливих зусиль слід докласти в організації загальних форм виховання дітей під час формування культури поведінки у дошкільників.

Аналіз наукових праць та практичного досвіду доводить, що формування та розвиток культури поведінки у дошкільників в умовах роботи з різновіковими групами якісно проходить під час використання у виховному процесі засобів мультиплікації. До того ж потужний вплив мультиплікації спрямовується на розвиток моральних норм та цінностей дошкільників. Водночас, ставлячи за мету формування цілісної гармонійної особистості, яка має міцні моральні орієнтири та високий рівень культури поведінки, слід ретельно відстежувати мультиплікаційні вподобання дошкільників, створюючи насамперед сприятливе середовище для

становлення високоморальної особистості.

Науковець М. В. Сітцева підкреслює, що вихователі дошкільних навчальних закладів повинні знати основні психолого-педагогічні вимоги, які висуваються до мультиплікаційного продукту, що спрямований на моральний розвиток дитини. Усебічне осмислення проблеми мультиплікації у моральному розвитку дитини дало змогу М. В. Сітцевій визначити психолого-педагогічні умови до мультиплікаційного продукту:

1. Зовнішній вигляд героїв має першочергове значення. Так, позитивні персонажі мають бути красивими, в той час як негативні – навпаки.

2. Ставлення до об'єктів навколишнього світу також визначає моральну спрямованість мультиплікаційного героя. Важливо, щоб у мультфільмі домінували сцени шанобливого ставлення до навколишнього світу, епізоди негідної поведінки героїв повинні осуджуватися вже у самому мультфільмі. В процесі перегляду мультфільму у дітей повинно формуватися особливе ставлення до старості, слабкості та безпомічності.

3. Поведінка героїв мультфільму та відповідне реагування на неї інших героїв визначає фундаментальні засади моральної спрямованості розвивального потенціалу мультиплікаційного продукту. Основний принцип полягає в наступному положенні: правильна поведінка заохочується, а негідна – засуджується. Персонажа, який порушує загальноприйняті правила, карають, ставлять у куток, тим самим підкреслюючи, що так не можна вчиняти [2, с. 235].

Необхідно підкреслити, що вищезазначені вимоги повинні використовуватися у професійній діяльності вихователя, так як сформовані у дошкільному віці стереотипи та модель культури поведінки мають беззаперечний вплив на подальший розвиток особистості дитини, і скоригувати окреслені стереотипи здебільшого неможливо.

Висновки та перспективи подальшого наукового пошуку. Отже, вихователям важливо дбати про моральний розвиток дитини в умовах роботи з різновіковими групами, постійно обговорювати зміст окремих сцен

переглянутих мультфільмів. Ми погоджуємося з позицією В. В. Ягупова про те, що результатом морального виховання дитини має бути формування моральної свідомості, на її основі – моральної культури, прищеплення навичок та звичок гідної поведінки. Так, професійне самовдосконалення є тривалим процесом, значущим складником у фаховій діяльності вихователя.

У подальших наукових розвідках зосередимо увагу на виокремленні організаційно-педагогічних засад професійної діяльності вихователя у сучасному дошкільному навчальному закладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бартків О. А. Педагогічна професія та її роль у сучасному суспільстві / О. А. Бартків // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : [б. в.], 2012. – Вип. 22 (75). – С. 69 – 73.

2. Сітцева М. В. Роль мультиплікації у моральному розвитку дитини / М. В. Сітцева // Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки : матер. II Щорічної всеукр. наук.-практ. конф., (19 квітня 2012 р.) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ГУОН КМДА, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. / за заг. ред. В. О. Огнев'юка [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Н. М. Віннікова]. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 231– 236.

3. Сухомлинский В. А. Избранные произведения : в 5 т. / В. А. Сухомлинский. – К. : Рад. Школа, 1980. – Т. 4. – 670 с.

4. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.